

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii privind modificarea art. 13 alin. (4) lit. a) din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege privind modificarea art. 13 alin. (4) lit. a) din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor a fost elaborat de Ministerul Justiției la solicitarea judecătorilor din judecătoriile Ungheni, Bălți și Chișinău.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

Prezentul proiect a fost elaborat în scopul sincronizării prevederilor legale cu amendamentele constituționale referitoare la sistemul judecătoresc, care au fost adoptate prin *Legea nr. 120/2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova* și vor intra în vigoare după expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, adică la data de 1 aprilie 2022.

Potrivit art. II alin. (4) din legea menționată, Guvernul, trebuie să elaboreze și să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu legea respectivă.

Una din modificările principale, ce vor avea loc odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 120/2021* constă în excluderea termenului de 5 ani de numire inițială a judecătorilor (modificarea art. 116 din *Constituție*).

Conform art. II alin. (2) din legea menționată, "[j]udecătorii al căror termen inițial de numire în funcția de judecător **nu a expirat** la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi".

În consecință, judecătorii al căror termen inițial de numire în funcția de judecător **a expirat deja sau va expira în timpul apropiat**, anterior intrării în vigoare a *Legii nr. 120/2021*, urmează a fi numiți până la atingerea plafonului de vârstă reieșind din prevederile *Constituției* care sunt în vigoare la data expirării termenului inițial respectiv.

Cu referire la procesul de numire în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 38/2021 pentru interpretarea art. 1 alin. (3), art. 20 și art. 116 alin. (1) și (2) din *Constituție* și controlul de constituționalitate al art. 11 alin. (1) din *Legea nr. 544/1995 privind statutul judecătorului* a interpretat articolele respective din *Constituție* după cum urmează:

"În sensul art. 1 alin. (3), 20, 116 alineatele (1) și (2) din *Constituție*, Consiliul Superior al Magistraturii nu dispune de o marjă discreționară în ceea ce privește numirea judecătorilor în funcție până la atingerea plafonului de vârstă. În exercițiul competenței de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, Consiliul Superior al Magistraturii va întreprinde măsurile legale pentru numirea judecătorului în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, fără nicio evaluare suplimentară din partea sa. Totuși, în cazul existenței unor suspiciuni rezonabile care pun la îndoială integritatea judecătorului sau de încălcare de către acesta a legislației, Consiliul Superior al

Magistraturii poate sesiza Inspekția Judiciară în vederea desfășurării unui control suplimentar al candidatului. În cazul în care suspiciunile nu sunt confirmate, Consiliul Superior al Magistraturii va asigura numirea în funcție a judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă.”

Articolul 13 alin. (4) lit. a) din *Legea nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor*, prevede obligativitatea efectuării evaluării extraordinare a performanțelor judecătorilor în cazul în care aceștia urmează a fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă.

Prin urmare, judecătorii a căror mandat de 5 ani a expirat sau va expira până la 1 aprilie 2022, urmează să fie supuși evaluării extraordinare de către Colegiul de evaluare.

În context, remarcăm faptul că în luna octombrie 2020 a expirat mandatul membrilor judecători ai Colegiului de evaluare, aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor, iar Adunarea Generală a Judecătorilor nu a avut loc timp de doi ani, reieșind din condițiile pandemice și interdicțiile de întrunire în vederea nerăspândirii infecției COVID-19. Astfel, mai bine de un an **Colegiul respectiv nu este funcțional din lipsă de cvorum.**

Potrivit informației deținute, în prezent sunt circa 60 de judecători mandatul cărora a expirat sau va expira până la 1 aprilie 2022, profesioniști care rămân în incertitudine:

a) 27 de judecători au mandatul deja expirat, iar aceștia nu au fost supuși evaluării extraordinare a performanțelor;

b) pentru alți 33 de judecători termenul inițial de numire în funcție expiră la data de 15 martie 2022.

Acești judecători sunt în imposibilitate de a fi propuși spre numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, or legea prevede expres evaluarea extraordinară a performanțelor ca o condiție obligatorie în acest sens.

Din considerentele expuse supra, în sistemul judecătoresc, s-a creat un blocaj și o sarcină disproporționată de lucru pentru ceilalți judecători, blocaj care se va extinde începând cu 15 martie 2022. Mai mult ca atât, dosarele din gestiunea judecătorilor mandatul cărora a expirat sau expiră până la 1 aprilie 2022 nu pot fi repartizate spre examinare judecătorilor în funcție (cu mici excepții), iar justițiabilii sunt nevoiți să aștepte o perioadă nedeterminată examinarea cauzelor lor, ceea ce afectează respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzelor.

În aceste condiții, precum și reieșind din intenția legiuitorului de a exclude termenul de 5 ani de mandat inițial, se propune spre implementare un mecanism care va asigura continuitatea mandatului judecătorilor vizați de prezentul proiect de lege, precum și evitarea blocajului în sistemul judecătoresc.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul legii prevede modificarea *Legii nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor*, prin excluderea lit. a) din art. 13 alin. (4) din legea menționată. Astfel, judecătorii mandatul cărora a expirat deja sau va expira până la 1 aprilie 2022 vor avea posibilitate să fie numiți până la atingerea plafonului de vârstă în baza evaluării ordinare efectuate o dată la 3 ani.

Precizăm faptul că Ministerul Justiției a elaborat și promovează un proiect de lege complex, ce are drept scop aducerea în concordanță a cadrului normativ conex amendamentelor constituționale referitoare la sistemul judecătoresc. Cu toate acestea, modificarea propusă prin intermediul prezentului proiect de lege a fost "separată" de proiectul menționat supra pentru a urgenta soluționarea blocajului creat în legătură cu evaluarea și numirea judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă.

În acest context, art. II din proiect prevede faptul că proiectul de lege va intra în vigoare la data publicării sale în Monitorul Oficial. De asemenea, au fost specificate expres "categoriile" de judecători cărora li se va aplica legea.

Menționăm că recent, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în lectură finală *Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcțiile de membri în organele de autoadministrare și judecătorilor și procurorilor, precum și pentru modificarea unor acte normative*. Astfel, urmare a punerii în aplicare a mecanismului propus prin legea menționată, va fi restabilită activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și va fi posibil ca propunerile privind numirea judecătorilor în funcție până la atingerea plafonului de vârstă să fie înaintate în modul stabilit la art. 19 alin. (3) din *Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii*.

4. Fundamentarea economico-financiară

Pentru implementarea proiectului nu vor fi necesare cheltuieli de la bugetul de stat.

5. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Reieșind din faptul că *Legea nr. 120/2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova* va intra în vigoare la data de 1 aprilie 2022, se propune ca prevederile prezentului proiect să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial, adică anterior intrării în vigoare a amendamentelor constituționale. În acest mod va fi asigurată buna implementare a amendamentelor constituționale.

Drept urmare a adoptării prezentului proiect nu va fi necesară modificarea cadrului normativ conex.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul *Transparența decizională*, a fost plasat *Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative (implementarea amendamentelor constituționale privind sistemul judecătoresc)*, care poate fi accesat la următorul link: <http://justice.gov.md/libview.php?l=ro&idc=184&id=5568>.

Suplimentar a fost plasat și *Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului Legii pentru modificarea art. 13 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor*, care poate fi accesat la următorul link:

<http://justice.gov.md/libview.php?l=ro&idc=184&id=5568>.

În vederea respectării tuturor procedurilor de creație legislativă stabilite de *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, proiectul a fost înregistrat la Cancelaria de Stat cu numărul unic 72/MJ/2022 și supus procedurii de avizare cu toate instituțiile interesate în domeniu. Proiectul a fost transmis pentru avizare și consultare publică tuturor părților interesate, fiind plasat și pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, la rubrica *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*, proiectul cu nr. 637.

În procesul de avizare și consultare publică au fost recepționate propuneri de la: Curtea de Apel Cahul, Curtea Supremă de Justiție și Consiliul Superior al Magistraturii.

Au prezentat lipsă de propuneri: Curtea de Apel Bălți, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel Comrat, Judecătoria Comrat și Judecătoria Ungheni.

Nu au prezentat propuneri:

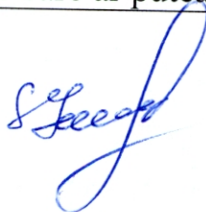
- a) Judecătoriile Chișinău, Criuleni, Hîncești, Orhei, Strășeni, Anenii-Noi, Căușeni, Bălți, Drochia, Edineț, Soroca, Cahul, Cimișlia;
- b) Asociațiile obștești: Asociația obștească Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), Asociația obștească Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), Asociația obștească Promo-LEX, Asociația obștească Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC).

7. Constatările expertizei anticorupție

Prin scrisoarea nr. 03/1443 din 14 februarie 2022 proiectul legii a fost transmis Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În urma efectuării expertizei, s-a constatat că au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și că proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă. De asemenea, în conținutul proiectului nu au fost identificați factori de risc care ar putea genera apariția unor situații de corupție.

Ministru

Sergiu LITVINENCO